

OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA TALABA-YOSHLARNING ETNOMADANIY BAG'RIKENGLIK HISSINI RIVOJLANTIRUVCHI TRENINGLAR TASHKIL QILISH

Tangirov E.S.

Samarqand davlat universiteti prorektori

Tayanch so'zlar: talaba-yoshlar, ruxiyat, trening mashg'ulotlari, etnomadaniy bag'rikenglik, oliy ta'lim muassasasi.

Ключевые слова: студенты, молодежь, дух, учебные занятия, этнокультурная толерантность, вуз.

Key words: students, youth, spirit, training sessions, ethnocultural tolerance, higher education institution.

Резюме:

Ushbu maqolada talaba-yoshlar ruxiyatida etnomadaniy bag'rikenglikni shakllantirishga qaratilgan turli psixo-emosional ta'sir etuvchi trening mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan.

Резюме:

В данной статье представлена информация об организации различных психоэмоциональных тренингов, направленных на формирование этнокультурной толерантности в психике студентов.

Summary:

This article provides information on the organization of various psycho-emotional training sessions aimed at forming ethnocultural tolerance in the psyche of students.

Tadqiqotning dolzarbligi. Respublikamizda amalga oshirilayotgan islohatlar negizida ham etnomadaniy bag'rikenglik, etnomadaniy hamjihatlik va millatlararo totuvlik kabi tushunchalarga e'tibor berilmoqda. Talaba-yoshlarni etnomadaniy bag'rikengligini shakllantiruvchi ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarini Samarqand Davlat Universitetida amalga oshirilgan madaniy-ma'rifiy tadbirlari buyicha quyida bayon qilingan.

Bugungi kunda hayotning barcha jabhalari kabi ta'lim sohasiga ham yangicha e'tibor, ayniqsa, yoshlar tarbiyasiga bo'lgan munosabat o'zgarimoqda. Institutida Yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlovchi, qat'iy hayotiy pozitsiyaga ega bo'lgan vatanparvar yoshlarni tarbiyalash borasida amalga oshirilayotgan

ishlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 26-martdagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida belgilab berilgan vazifalar hamda Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligining tegishli me'yoriy hujjatlari, institut rektorining buyruqlari asosida hamda viloyat va shahar hokimliklari, viloyat «Ma'naviyat va ma'rifat markazi», huquq-targ'ibot xodimlari, diniy idora vakillari, jamoat tashkilotlari va boshqalar bilan hamkorlikda bajarilib kelinmoqda.

Tadqiqotning maqsadi: oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning etnomadaniy bag'rikenglik hissini rivojlantiruvchi treninglar tashkil qilishga qaratilgan metodikalarni yoritish.

Tadqiqot vazifalari:

- oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning etnomadaniy bag'rikenglik hissini rivojlantirish
- talaba-yoshlarning etnomadaniy bag'rikenglik hissini rivojlantiruvchi treninglar bilan tanishtirish
- treninglar natijalarini tahlil qilish va yoritish

Tadqiqot natijalari va uning muhokamasi: Kasbiylikning O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha 5 ta tashabbus yuzasidan oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tizimida amalga oshiriladigan ishlar namunaviy metodik dastur asosida institutda ishlab chiqilgan chora-tadbirlar rejasi ishlab chiqilgan bo'lib, barcha o'quv binolari va Talabalar turar joylarida 5 ta tashabbus bo'yicha stendlar va devoriy ko'rgazmalar o'rnatilgan.

1-tashabbus doirasida: "Talabalar" teatr studiyasi, "Quvnoqlar va zukkolar", "Tafakkur sinovlari", "Zakovat" klublari faoliyat ko'rsatib kelmoqda. San'at sohasiga qiziquvchi talaba-yoshlar uchun tegishli barcha asbob-uskunalar (tor, doira, g'ijjak, dovul va boshqalar), ovoz kuchaytirgich uskunalar o'rnatilgan. Fakultetlarda "Avitsenna", "Shok", "Mediator", "Adrenalin" va "Samarqand" kabi "Quvnoqlar va zukkolar" jamoalari iqtidorli yoshlar qamrab olingan.

Institutda har yili talabalar o'rtasida turli yo'nalishlarda ko'rik-tanlovlar va musobaqalar o'tkazilib kelinadi. Jumladan, "Yil talabasi" tanlovining guruhlar va fakultet bosqichi ko'rik-tanlov Nizomi asosida o'tkazilib, kelinib institut bosqichi g'oliblari Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga taqdim etilib borilgan. Institutning 1 nafar talabasi Respublika oliy o'quv yurtlari o'rtasida o'tkazilgan vatanparvarlik mavzusidagi "Eng yaxshi maqola" tanlovida 1 o'rinni qo'lga kiritgan. Korruptsiyaga qarshi kurash bo'yicha Respublika Oliy o'quv yurtlari

o'rtasida bo'lib o'tgan "Eng yaxshi plakat" ko'rik-tanlovida ham talabamiz 1-o'rinni egallagan.

2-tashabbus bo'yicha: jismoniy tarbiya va sport kafedrasida devoriy stendlar o'rnatilgan talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasida futbol, mini-futbol, basketbol, gandbol, voleybol, stol tennisi, kurash, yengil atletika, shaxmat-shashka, gimnastika va boshqa sport turlari bo'yicha turnirlar o'tkazilib kelinmoqda.

3-tashabbus bo'yicha: institut talabalar turar joylari va o'quv binolarida talabalar va professor-o'qituvchilarning internetdan foydalanishlari uchun bepul wifi routerlari o'rnatilgan. Institut axborot-resurs markazini yangi adabiyotlar bilan ta'minlanmoqda. Institut ARM xududida QR-kodli elektron kutubxona faoliyatini yo'lga qo'yilgan.

4-tashabbus bo'yicha: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Samarqand viloyati bo'limi bilan hamkorlikda institutda Alisher Navoiy, Zahiriddin Muxammad Bobur va Abdulla Qodiriy, Zulfiya, Ozod Sharofitdinov, Erkin Vohidov, Abdulla Oripov va boshqalarning tavallud kunlari munosabati bilan davra suhbatlari, uchrashuvlar va turli badiiy kechalar tashkil etilib kelinadi.

Talabalar turar joylarida 5 ta tashabbus doirasida alohida xonalar tashkil qilingan. Jumladan, kutubxona filiallari, "Qizlarjon" klubi, kompyuter tugaraklari xonasi, sport klubi va san'at klubi faoliyat ko'rsatmoqda. Talabalar turar joyida "Kitobxonlik" mushoiralari va "Zukko kitobxon" lo'rik-tanlovlarini o'tkazish yo'lga qo'yilgan.

5-tashabbus bo'yicha: Xotin-qizlar o'rtasida keng targ'ib qilish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish maqsadida talabalar turar joylarida tikish-bichish bo'yicha to'garak tashkil etilgan. O'tgan davrda ota-onalar va mahalla institutining o'rni va rolini kuchaytirish maqsadida "Ta'lim muassasasi – oila – mahalla" tizimi orqali qizlar bandligiga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Institut miqyosida yurtimizda nishonlanadigan bayram sanalari, allomalar va yurtdoshlarimizning tavallud sanalari va boshqa ma'naviy-ma'rifiy sohada belgilangan tadbirlar yuqori saviyada o'tkazilib kelinadi.

Institut talaba-yoshlarini darsdan keyingi vaqtlarini mazmunli o'tkazish maqsadida Samarqand shahridagi muzeylar va teatrlarga alohida reja jadval asosida jalb qilish yo'lga qo'yilgan.

Yoshlar ittifoqi tomonidan o'tkazilgan tadbirlar

Bugungi kunda mamlakatimiz aholisining 60 foizdan ortig'ini yoshlar tashkil etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoev tomonidan 2017-yil 30-iyun kuni O'zbekiston Respublikasi Yoshlar Ittifoqi tashkil topgan kun va "Yoshlar kuni" deb e'lon qilindi.

O‘zbekiston yoshlar ittifoqi-yoshlarga oid davlat siyosatini izchil amalga oshirish, yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilish tizimini takomillashtirish, keng jamoatchilik, avvalambor, yoshlar vakillarining fikr-mulohazalarini inobatga olgan holda, yoshlar tashkilotidir.

O‘zbekiston yoshlar ittifoqining asosiy maqsadi mamlakatimiz yoshlarini zamonaviy, ma’naviy va intellektual rivojlangan, ommaviy madaniyatning tahdid va xavf – xatarlariga qarshi tura oladigan, mustaqilligimizga sodiq shaxslar etib tarbiyalashdan iborat.

Yoshlar ittifoqining asosiy vazifalari yoshlarni mamlakatimizda demokratik, siyosiy va iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishga jalb qilish, jamiyatda tinchlik va totuvlikni mustahkamlash, yosh avlodning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini samarali himoya qilish, o‘g‘il - qizlarning ma’naviy va kasbiy darajasini oshirish, ularning intellektual va ijodiy salohiyatini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashishdan iborat.

O‘zbekiston yoshlar ittifoqiga 2017-2021 yillarda islohotlar jarayonida yoshlarning faolligini oshirish bo‘yicha qator muhim vazifalar yuklatildi.

Yoshlar ittifoqining SamDTI boshlang‘ich tashkiloti o‘z faoliyatini 2017-yil 5-sentabrda institut tashabbuskor yoshlari ta’sis yig‘ilishi qaroriga muvofiq boshlagan.

Bundan tashqari Universitet psixologi bilan hamkorlikda talaba –yoshlar bilan etnomadaniy bag‘rikenglikni tarbiyalash uchun ularning individual xususiyatlarini shakllantiruvchi treninglarni tashkil qilish muhim sanaladi. Quyida treningdan namunalar keltirilgan.

1. Kirish (2 soat)

Nazariy qism. Ishning maqsadi va mazmuni. Ish rejasi bilan tanishish va dars mavzularini tanlashni asoslash.

Amaliy qism. Guruhlarni birlashtirish uchun mashqlar.

Trening mashqlari: "Men noyob va noyob shaxsman", "Muvaffaqiyat psixologiyasi".

Uslubiy tavsiyalar O‘qituvchilarning mustaqil ravishda keyingi rivojlanishiga qiziqish va motivatsiya qilish uchun darslar turli shakllarda o‘tkaziladi va nazariy va amaliy xarakterga ega. Avvalo, birinchi kirish sinfida guruh rahbarlariga ishonch va ijobiylik muhitini yaratishga yordam berishga qaratilgan “Men betakror va noyob shaxsman”, “Muvaffaqiyat psixologiyasi” trening mashqlarini taklif qilish maqsadga muvofiqdir. Guruhdagi o‘zaro hamkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish va rejalashtirish ko‘nikmalarini takomillashtirish. Ish rejasi bilan tanishish va dars mavzularini tanlashni asoslash. Dars boshida biz

guruh rahbarlarini qiziqtirgan etnomadaniy ta'lim usullari mavzularini aniqlash maqsadida o'qituvchilar o'rtasida so'rov o'tkazamiz. Muassasa o'qituvchisiga shaxsning haqiqiylikini rivojlantirish bo'yicha bir qator mashqlarni taklif etamiz.

Mashq 1. "O'z-o'zini taqdim etish". Ishtirokchilarga o'z navbatida o'zlari, individualligi, shaxsiy fazilatlarini haqida aytib berish taklif etiladi. Mashq qilish uchun sizga qog'oz va qalam kerak bo'ladi. Ular taqdimotchidan nimani olishadi. Har bir ishtirokchi o'z ismini tepaga yozadi va varaqni vertikal chiziq bilan ikki qismga bo'ladi. Chap qismi "+" belgisi bilan, o'ng tomoni esa "-" belgisi bilan belgilanadi. Biz o'ng qismga yozamiz. Ishtirokchi hayotda nimani yoqtiradi (o'zida, tabiatda, boshqa odamlarda) va o'ng ustunda biz yoqimsiz narsalarni yozamiz. Keyin hamma o'z yozuvlarini ovoz chiqarib o'qiydi.

Mashq 3. "Hayot daraxti"

Biz ishtirokchilarni ko'zlarini yumib, o'zlari yoqtirgan daraxtni tasavvur qilishni taklif qilamiz. Yoki ular o'zlarini tasavvur qilishlari mumkin bo'lgan daraxt. Bu hayot daraxti. Sizga uning ildizlarini tasavvur qilishni maslahat beramiz - bu asos va asosdir. Bizga nima asos bo'lishi, ishtirokchilarni nima oziqlantirishi, ularni qo'llab-quvvatlashi (oila, an'analar. Bu shaxsiy fazilatlar, bilim, maqom mumkinmi) haqida o'ylash vazifasini beramiz. Kelajakda biz magistralni - hayotning yadrosini tasavvur qilamiz. Ehtimol, bu printsiplardir. Tajriba. Xarakter xususiyatlari va boshqalar. Biz tojning asosiy shoxlarini tasavvur qilishni taklif qilamiz - bu shaxsiy o'sish yo'nalishlari, maqsadlari, diqqatga sazovor joylari, ular qanchalik o'sganligini va o'sishda davom etishini hisobga olish kerak. Buning uchun nima qilish kerak. Biz daraxt chizamiz va ildizlari, tanasi va shoxlari nimadan yasalganiga imzo qo'yamiz. Biz katta shoxlarga kichiklarni chizamiz. Har bir yo'nalishda o'sish uchun komponentlar mavjud bo'lganidek, ularning soni ko'p bo'lishi kerak. Ularga imzo cheking. Bu vositalar va rejalar, bu o'z-o'zini takomillashtirish mazmuni. Biz barglarning hissiyotlar ekanligini tasavvur qilishni taklif qilamiz. Hissiyotlar va hissiy holatlar. Shaxsiy o'sish uchun ular nima bo'lishi kerak? Biz daraxtda o'sishni orzu qilgan mevalarni tasavvur qilamiz. o'

Munozara. Qanday qilib bu daraxt bo'lish kerak? Bu rolda har bir kishi nimani va qanday his qiladi? Ildizlar erga chuqur kirib boradimi? Toj qalinmi? Yomg'ir uni yuvadimi? Er qo'llab-quvvatlash tuyg'usini beradimi? Qanday mevalar etishtirishni orzu qilasiz?

Mashq 4. "Mening professional o'zim"

10 daqiqa davomida biz o'qituvchilarga "men kimman?" Degan savolga javob berishni taklif qilamiz. va javoblarni qog'ozga yozing. Iltimos, to'g'ri

yoki noto'g'ri javoblar yo'qligini unutmang va xayolingizga kelgan birinchi narsani yozib oling.

Javoblarning takrorlanishiga e'tibor berishingizni maslahat beramiz, bu javoblarni ko'rsatishi mumkin: o'tmish, hozirgi yoki kelajak. Har bir javob yoniga "+" belgisini qo'ying - agar sizga ushbu xususiyat yoqsa yoki "-" - sizga yoqmasa. Belgilar soni respondentning o'ziga bo'lgan munosabatini aks ettiradi: sevgi bilan yoki uning xarakterining ba'zi xususiyatlarini tanqid qilish. Javoblarni 3 toifaga ajratamiz: "Men shundayman, chunki bu menga bog'liq" (bu javoblarni "I" harfi bilan belgilaymiz);

"Men shundayman, chunki bu boshqa odamlarga bog'liq" ("L" harfi);

"Men shundayman, chunki bu taqdirga bog'liq" ("D" harfi);

Biz har bir toifadagi javoblar sonini hisoblaymiz. Agar sizda "D" va "L" harflari hukmron bo'lsa, siz o'zingizni taqdir yoki boshqa odamlar qo'lidagi o'yinchoq deb bilishingiz va o'zingizni "men" ning egasi sifatida his qilishdan bosh tortishingiz mumkin.

Agar "men" harfi ustun bo'lsa, siz o'z hayotingizni boshqarasiz, lekin agar sizda ushbu harflarning 75% dan ko'prog'i bo'lsa, bu sizning hayotingizdagi barcha voqealarni boshqarishga harakat qilishingizga olib keladimi yoki yo'qligini o'ylab ko'ring.

"-" belgisi bilan belgilagan fazilatlarga, ularning yoniga qanday harf qo'yganingizga e'tibor bering, ular o'zingizga yoki boshqa odamlarga yoki taqdirga bog'liqmi. O'zgartirishingiz mumkin bo'lgan kiruvchi xususiyatlarni ta'kidlang. Qanchalik kiruvchi fazilatlarni o'zgartirish mumkinligini ko'ring va bunga qanday erishish mumkinligi haqida o'ylang.

Endi sizning kasbiy faoliyatingiz kontekstida qaysi xususiyatlar siz uchun eng qimmatli ekanligini ko'rib chiqing va ularning yoniga "PU" (professional muvaffaqiyat) harfini qo'ying.

Va sizning fikringizcha, kasbiy rivojlanishingizga qanday xususiyatlar to'sqinlik qiladi? Ularning yonida "PN" - "professional muvaffaqiyatsizliklar" belgisini qo'ying. Ushbu fazilatlarni qaysi harf bilan belgilab qo'yganingizga qarang va o'zgartirish mumkin bo'lganlarni belgilang.

Amaldagi so'zlar soni shaxsning o'zini namoyon qilish darajasini aks ettiradi. Agar javoblar 8 dan kam bo'lsa, demak, siz o'zingizni hatto o'zingizga ham oshkor qilishni xohlamaysiz, o'zingizdagi ko'plab shaxsiy xususiyatlar va xususiyatlarni sezmaslikka harakat qilasiz. 9 dan 17 gacha bo'lgan javoblar soni o'zini o'zi taqdim etishning o'rtacha darajasi bo'lib, bu odam o'zini o'zi bilishini, lekin unchalik yaxshi emasligini va o'zini yaxshiroq tushunishga intilmasligini ko'rsatadi. 18 dan ortiq javoblar o'zini namoyon qilishning

yuqori darajasini aks ettiradi va inson o'ziga turli burchaklardan qarashini va o'zini yaxshiroq bilishga harakat qilishini isbotlaydi.

22 dan ortiq javoblar shuni ko'rsatadiki, siz ushbu mashqni raqobat sifatida qabul qilasiz va shunday ta'minlashga intilasiz. iloji boricha ko'p xususiyatlar.

Shuningdek, berilgan xususiyatlarning mazmuni, ularning rasmiyatchilik darajasi, takrorlanuvchanligi, shuningdek tanlangan sifatning qaysi vaqtga tegishli ekanligini tahlil qilish muhimdir. Agar xarakterlarning aksariyati o'tmishingizni aks ettirsa, bu hozirgi va kelajakka nisbatan sizga yaxshiroq ko'rinishini yoki aksincha, siz uchun muayyan muammolarni anglatishi mumkin. Kelajakni belgilash ham xuddi shunday talqin qilinishi mumkin.

Barcha ishtirokchilar so'zga chiqqandan so'ng, murabbiy barcha qayd etilgan ijobiy va salbiy kasbiy xususiyatlarni umumlashtiradi va ikkita ro'yxatni tuzadi - ijobiy kasbiy fazilatlar va salbiy kasbiy fazilatlar, ularni doskada qayd etadi.

"Muvaffaqiyat psixologiyasi" trening mashqlari

Insonning muvaffaqiyati uning shaxsiy fazilatlarini va xatti-harakati va xohishlariga bog'liq. Muvaffaqiyatni kafolatlaydigan 5 ta aqliy qonun mavjud. Bular muvaffaqiyatli xulq-atvoriga va voqealarni tashkil etishga yordam beradigan fikrlash qonunlari.

- Sabab va oqibat qonuni - hech narsa xuddi shunday bo'lmaydi, hamma narsa har qanday sabab bilan sodir bo'ladi. Bu qonunda muhim narsa shundaki, fikrlar sababdir. Agar hayotingizda biror narsa sodir bo'lishini istasangiz, o'ylab ko'ring.

"Oltin baliqqa maktub" mashqi

Ishtirokchilarga hayotdan nimani xohlashlari haqida o'ylash taklif etiladi. Tasavvur qiling-a, oltin baliq ulardan bu haqda so'radi "Sizga nima kerak?". Sizga 10 ta tilakni qog'ozga yozishni maslahat beramiz. Biz ularning quyidagi shartlarga javob berishini tekshiramiz:

1. Ijobiy so'z birikmasi (yo'q holda).
2. Xususiy harakat ko'rsatilgan (ya'ni menga bog'liq bo'lgan narsa).

Shartlarga qarab so'zlarni tuzatamiz. Biz o'qiymiz, tahlil qilamiz. Ko'pchilik o'z istaklarini noto'g'ri shakllantirgani uchun amalga oshirmaydi.

- Kutish qonuni - hayotda biz nimani olamiz. biz kutgan narsa, biz xohlagan narsa emas. Umidlar qanchalik boy bo'lsa, muvaffaqiyat shunchalik yaqin bo'ladi.

Ishtirokchilarni qog'ozga yaqin kelajakda eng ko'p kutayotgan narsalarni, qanday voqealar, o'zlarida yoki atrofida yoki o'zgarishlarni yozishni taklif qilamiz. Keling, bu ro'yxatni istaklar ro'yxati bilan taqqoslaylik, yiqilish bormi yoki yo'qmi. Yoki biz birini xohlaymiz va boshqasini kutamiz. Biz

ro'yxatlarning qaysi biri bizga yaqinroq va ko'proq ma'qulroq ekanligini hal qilamiz.

- Jozibadorlik qonuni - biz avtomatik ravishda odamlarni va sharoitlarni o'zimizga jalb qilamiz. Bu bizning g'oyalarimizga mos keladi. Agar siz o'zingiz xohlagan narsaga e'tibor qaratsangiz, sizga yordam beradiganlarni jalb qilasiz.

Agar siz xohlamagan narsaga e'tibor qaratsangiz ham, qonun ishlaydi. Ishsizlik haqida o'ylamang. Kasallik.... Bu deyarli barcha holatlar: "Men buni bilardim" deganimizda.

Xulosa va takliflar. Bugungi kunda yoshlarni yuksak ruxiy tuyg'ular asosida tarbiyalash muhim dolzarb mavzular sirasiga aylanmoqda, talaba –yoshlarni ta'lim olish jarayonida nafaqat kasbiy ko'nikmalar bilan qurollantirish balki, ularni ham ma'nan ham ruxan tetik qilib tarbiyalash kabi masalalar ham oliy ta'lim muassasalarining vazifalar sirasiga kiradi, bu borada olib boriladigan turli ruxiy ozuqa beruvchi treninglar talaba yoshlarni etuk bo'lib shakillabnishiga zamin bo'ladi. Yuqorida bayon etilgan trening mashg'ulotlarini o'tkazish jarayonida talabalarda yuksak ijobiy tuyg'ularning namoyon bo'lishi kuzatildi va o'z natijalari trening jarayonida namoyon bo'ldi.

Адабиётлар:

1. Ziyaeva Mahbuba Fazliddinova, Abduvahobova Dildora Erkinovna, Xazratkulova Anjela Valerevna. Oliy ta'lim tizimida talaba yoshlarni ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlash texnologiyalari. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar (2021 yil №6) ISSN 2181-1709 (P)
2. V.I. Kazarenkov. YE.L. Mixaylova, YE.N. Busel-Kuchinskaya Formirovaniye etnicheskoy tolerantnosti budущix spetsialistov sotsialnoy sfery v polikulturnoy srede vuza. vestnik polotskogo gosudarstvennogo universiteta. seriya Ye.14b.
3. To'xtaboyeva Mumtozbegim. Milliy bayramlar va an'analarning yoshlar tarbiyasidagi o'rni "Science and Education" Scientific Journal Volume 1 Issue 1.431 b.
4. Azimova Ziyoda Ergashevna. Oliy o'quv muassasasi ma'naviy-ma'rifiy ishlarining pedagogik nazariya va amaliyotda tutgan o'rni. Zamonaviy ta'lim / Sovremennoye obrazovaniye 2018, 2.29 b.